

гармонійне співіснування з нею), повинна стати одним з головних важелів у вирішенні надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем сучасної України. Екологічна освіта, як цілісне культурологічне явище, що включає процеси навчання, виховання, розвитку особистості, повинна спрямовуватися на формування екологічної культури, як складової системи національного і громадського виховання всіх верств населення України (у тому числі через екологічне просвітництво за допомогою громадських екологічних організацій), екологізацію навчальних дисциплін та програм підготовки, а також на професійну екологічну підготовку через базову екологічну освіту.

Основною метою екологічної освіти є формування екологічної культури окремих осіб і суспільства в цілому, формування навичок, фундаментальних екологічних знань, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтуються на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності. Екологічна освіта, з одного боку, повинна бути самостійним елементом загальної системи освіти, а з іншого боку, - виконує інтегративну роль у всій системі освіти. Ця мета досягається поетапно шляхом вирішення освітніх і виховних завдань та вдосконалення практичної діяльності.

Найголовнішими завданнями екологічної освіти мають бути:

- виховання розуміння сучасних екологічних проблем держави й світу, усвідомлення їх важливості, актуальності і універсальності, (зв'язку локальних з регіональними і глобальними);
- відродження кращих традицій українського народу у взаємовідносинах з довкіллям, виховання любові до рідної природи;
- розвиток особистої відповідальності за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях,
- вміння прогнозувати особисту діяльність і діяльність інших людей та колективів;
- виховання глибокої поваги до власного здоров'я та вироблення навичок його збереження.

Вища екологічна освіта має бути диференційованою, різноплановою, охоплювати всі рівні професійної підготовки з урахуванням потреб особистості, регіонів та держави. Першочерговим завданням розвитку вищої екологічної освіти є розробка та постійне вдосконалення програм навчальних курсів з екології згідно з вимогами часу, міжнародними принципами, можливостями ВНЗ, потребами регіонів та відповідних стандартів. В навчальних планах всіх ВНЗ (які не готують фахівців-екологів) на бакалаврському рівні одним із обов'язкових лекційних курсів є курс «Основи екології».

Особливе значення має екологічна освіта для студентів педагогічних вищих навчальних закладів, майбутніх вихователів і вчителів, які разом із фаховими предметами повинні мати певні базові екологічні знання та високий рівень екологічної культури для подальшого проведення екологічної виховної роботи. Суттєве значення має залучення студентів до виконання науково-дослідних робіт та плакатів з екологічної тематики, до участі в екологічних гуртках, олімпіадах і конференціях.

ЗАСТОСУВАННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖІ

О.О. Туриця
Львів, Україна

У Львівському державному коледжі харчової і переробної промисловості Національного університету харчових технологій (ЛДКХПП НУХТ) вивчення загальноосвітніх і спеціальних дисциплін здійснюється відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання з метою підвищення якості освіти та забезпечення на цій основі підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців.

Проблеми модульного навчання досліджували Х. Блайф, Л. Браун, Р. Гарднер, А. Алексюк, В. Кремень, Л. Романищина, А. Фурман та ін. Сутність модульного навчання полягає в тому, що зміст навчання представлений в ньому у вигляді модулів [1, с. 432]. *Кредитно-модульна система* навчання ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць — кредитів. Ця система передбачає структурування всього навчального матеріалу, як теоретичного так і практичного на чітко окреслені частини — модулі. *Модуль* (лат. *modulus* — міра) визначають як задокументовану, системно упорядковану, завершену частину освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується у відповідних формах навчального процесу [1, с. 433].

У ЛДКХПП НУХТ навчання здійснюється відповідно до “Положення про систему підсумкового контролю оцінювання знань і вмінь студентів та визначення їх рейтингу” [2], затвердженого директором коледжу М.В. Григорцівим. У ньому зазначено, що *модуль* — це частина навчальної дисципліни, яка має самостійне значення і складається з однієї або декількох близьких за змістом тем програмного матеріалу. Кожному студенту виставляється модульна оцінка на основі встановленого рейтингу. Відповідно до Положення розрізняють:

- *семестрову рейтингову оцінку* — це чисельна оцінка знань і вмінь студента за певний семестр, яка визначається після закінчення основного терміну семестрового контролю як середнє арифметичне від семестрових оцінок у балах з навчальних дисциплін;
- *рейтинг навчальної дисципліни* — це відповідна кількість балів, що встановлюється для

вивчення конкретної дисципліни (він становить 100 балів за семестр, якщо на навчальну дисципліну відводиться 54 год. і більше);

- **рейтинг студента** — це порядкова позиція студента серед студентів академічної групи, визначена після закінчення семестрового контролю на підставі його семестрової рейтингової оцінки та скорегованої на коефіцієнт трудової дисципліни.

Рейтинг студента є підставою для скерування на навчання або практику за кордон, першочергове працевлаштування за замовленням підприємств, фірм та організацій, надання можливості студентам випускних курсів навчатися у НУХТі, отримання путівок на оздоровлення у канікулярний період, пріоритету на вибір кімнати у гуртожитку тощо.

Модульне вивчення хімічних дисциплін і рейтингова оцінка знань та вмінь студентів різних спеціальностей здійснюється відповідно до вимог Положення. З цією метою проводиться *поточний* (включає модульний контроль) і *підсумковий* (семестровий контроль) контроль знань і вмінь студентів. Кількість модулів з хімічних дисциплін у семестрі і загалом з курсу встановлює циклова комісія. Наприклад, з органічної та неорганічної проводиться по 4 модулі (на їх вивчення виділено по 81 год. для студентів спеціальності “Виробництво харчової продукції”), а з харчової хімії — 2 модулі (на її вивчення виділено 54 год. для студентів спеціальності “Готельне обслуговування”).

Модульна оцінка — це оцінка у балах, яку студент отримав за виконання контрольного завдання при модульному контролі. Вона може бути простою або комплексною. При застосуванні *простої* модульної оцінки практичні, лабораторні роботи з хімічних дисциплін оцінюються за двобальною шкалою “зараховано”, “незараховано” з обов’язковим відображенням у журналі обліку успішності студентів. При застосуванні *комплексної* модульної оцінки практичні, лабораторні роботи оцінюються певною кількістю балів і є складовими модуля, з обов’язковим відображенням у журналі обліку успішності студентів.

Сумарна модульна оцінка визначається як сума модульних балів, отриманих на основі стобальної шкали з наступним переведенням у державну оцінку з навчальної дисципліни за семестр. **Семестровий контроль** з хімічних дисциплін проводиться у формі семестрового екзамену (“Хімія” для студентів I курсу) або диференційованого заліку (“Неорганічна хімія”, “Органічна хімія”, “Аналітична хімія”, “Фізична і колоїдна хімія”, “Харчова хімія” для студентів II курсу).

У Положенні розглядається також семестрова державна оцінка, семестрова рейтингова оцінка, рейтинг студента. Зокрема, **семестрова державна оцінка** з навчальної дисципліни — це оцінка, яка визначається шляхом переведення семестрової (виражена в балах) у державну систему оцінок за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) або за двобальною шкалою (“зараховано”, “незараховано”) і заноситься у документи, встановлені Міністерством освіти і науки України (екзаменаційна відомість, залікова відомість, залікова книжка, виписка до диплому).

Семестрова рейтингова оцінка — це чисельна оцінка знань і вмінь студента за певний семестр, яка визначається після закінчення основного терміну семестрового контролю як середнє арифметичне від семестрових оцінок у балах з навчальних дисциплін.

У Положенні визначено організацію та проведення модульного контролю знань і вмінь студентів. **Модульний контроль** з хімічних дисциплін проводиться в позаурочний час за навчальним матеріалом модуля після завершення лекційних, практичних, лабораторних занять, які належать до цього модуля. Його тривалість становить дві академічні години (80 хв.). Модульний контроль здійснюється у письмовій формі шляхом виконання студентами письмової роботи за тестами, затвердженими головою циклової комісії.

Питання, що включені до індивідуальних контрольних завдань доводяться до студентів перед початком вивчення кожного модуля. Контрольні завдання для модулів з хімічних дисциплін повинні забезпечувати рівні можливості всім студентам та мати однакову складність. Критерії оцінювання результатів виконання контрольних завдань доводяться до відома студентів перед проведенням модульного контролю. Виконання контрольних завдань здійснюється кожним студентом індивідуально. При виявленні порушень встановленого порядку проведення модульного контролю з боку студента, останній усувається від здачі модуля, а результат оцінюється нулем балів.

Модульна оцінка виставляється викладачем у журналі обліку поточної успішності студентів не пізніше двох днів від дати проведення модульного контролю з обов’язковим переведенням у державну оцінку за чотирибальною шкалою. Контрольне завдання вважається складеним успішно, якщо оцінене кількістю балів 60% і більше від максимально можливого рейтингу модуля. Студент, що отримав кількість балів менше 60% рейтингу модуля, допускається до здачі наступних модулів. Письмові роботи студентів зі складання кожного модульного контролю зберігаються у цикловій комісії протягом навчального року.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку) з конкретної хімічної дисципліни, якщо він виконував один модуль і більше у відповідності до робочої програми, а також захистив лабораторні і практичні роботи до початку семестрового контролю згідно графіка навчального процесу. Тривалість проведення семестрового екзамену чи диференційованого заліку становить дві години.

Диференційований залік містить контрольні завдання, що містять весь матеріал визначений

робочою програмою на семестр і оцінюється за шкалою 100 балів та затверджується заступником директора з навчальної роботи. За результатами виконання контрольного завдання студенту виставляється семестрова оцінка. Студент не складає диференційований залік, якщо його сумарна оцінка за результатами складання усіх модулів становить більше 60% рейтингу навчальної дисципліни. Семестровою оцінкою з конкретної хімічної дисципліни є *сумарна модульна оцінка*, що виставляється автоматично. Студент має складати диференційований залік, якщо його сумарна оцінка за результатами складання усіх модулів становить менше 60% рейтингу навчальної дисципліни.

Для встановлення відповідності модульної семестрової оцінки семестровій оцінці у чотирибальній шкалі застосовується така шкала:

Рейтинг дисципліни	навчальної	100 балів			
Сума балів		100 – 90	89 – 75	74 – 60	59 – 0
Державна оцінка		5	4	3	2

Студент, який пропустив усі модульні контролю без поважних причин з трьох і більше навчальних дисциплін до семестрового контролю не допускається. Йому виставляється оцінка нуль балів і державна оцінка “незадовільно”.

Семестрова оцінка доводиться до відома студентів не пізніше двох днів після проведення диференційованого заліку з певної хімічної дисципліни. Викладач записує модульні семестрові оцінки та державні семестрові оцінки у екзаменаційну (залікову) відомість та журнал обліку успішності студентів. Письмові роботи студентів під час складання семестрового екзамену, диференційованого заліку зберігаються у цикловій комісії впродовж навчального року.

Для студентів, які зарекомендували себе у гуртковій, науково-дослідній роботі, брали участь у виховних заходах з певної хімічної дисципліни і не мають пропусків занять без поважних причин, встановлюються заохочувальні бали (1 – 10 на семестр), що виставляються в журнал обліку успішності окремою графою. Студенти, які пропустили модульний контроль без поважних причин, не мають права на заохочувальні бали.

Підсумовуючи, зазначимо, що кредитно-модульна система навчання сприяє підвищенню якості знань, умінь та навичок студентів, забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на світовому ринку праці.

Література

1. Енциклопедія освіти / [гол. ред. В.Г. Кремінський]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Положення про систему підсумкового контролю оцінювання знань і вмінь студентів та визначення їх рейтингу. – Львів, 2009. – 7 с.

РОЗРОБКА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ В СТАРШИХ КЛАСАХ

*А.С. Тхор
Полтава, Україна*

Ситуація зі станом здоров'я підростаючого покоління в нашій країні є досить песимістичною. З однієї сторони, в школах відбуваються позитивні зміни: відкриваються нові медичні кабінети, удосконалюються методи діагностики, діти отримують харчування і т. д. Але існує і інший бік – збільшується кількість школярів з нервово-психічними порушеннями, синдромом дефіциту уваги та гіперактивності, вчителям важко справлятися з підлітками, інтерес до навчання знижується, рівень культури здоров'я, як учнів, так і вчителів, катастрофічно падає та інше. І що найбільш важливо – знижується рівень духовно-морального здоров'я дітей і підлітків, що здійснює руйнівний вплив на всі інші сторони здоров'я. Тому, забезпечення оздоровчо-освітнього процесу в навчальному закладі, виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей, формування здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів – це стратегічні завдання освіти.

Учитель, володіючи сучасними педагогічними знаннями, при постійній взаємодії з учнями, їхніми батьками, медичними працівниками та шкільними психологами, планує й організовує свою діяльність з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів педагогічного процесу. У своїй роботі він звертається до різноманітних педагогічних технологій. Поняття "технологія" в педагогіку прийшло з виробництва, де визначається як сукупність різних елементів, зокрема прийомів, операцій, дій, процесів та їхню послідовність, тобто це своєрідна майстерність людини. Таким чином "технологія" виступає як алгоритм, за допомогою якого отримується запланований результат. За визначенням ЮНЕСКО, педагогічна технологія – це системний метод створення, застосування і визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів і їх взаємодії, що своїм завданням вважає оптимізацію форм освіти [1].

Слід зазначити, що впровадження здоров'язберігаючих освітніх технологій пов'язано з